

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamus järgmise õigusakti ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega hõlbustatakse karistuste piiriülest täitmist liiklusohutuse valdkonnas

(2008/C 310/02)

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 286,

võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 8,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, eriti selle artiklit 41,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 19. märtsi 2008. aasta taotlust arvamuse esitamise kohta kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikega 2,

inimohvleid, vigastusi ja varalist kahju, mis on ELi liiklusohutuse poliitika peamiseks eesmärgiks. Sellega seoses on ettepaneku eesmärgiks kehtestada süsteem, millega hõlbustatakse liikluseeskirjade kindlaksmääratud rikkumiste eest määratud karistuste piiriülest täitmist. Tuvastamist on leidnud asjaolu, et karistamata jääb märkimisväärne arv liikluseeskirjade rikkumisi, mis on toime pandud rikkujate elukohtade vahelise erinevuse tõttu.

4. Liikluseeskirjade rikkujate suhtes määratud karistuste mittemittemitmineeriva ja tõhusama jõustamise toetamiseks nähakse ettepanekuga ette liikmesriikidevahelise piiriüleste teabevahetuse süsteemi loomine.
5. Kuna ettepanekuga nähakse ette isikuandmete vahetamine kahtlustatavate isikute kohta, on sellel otsene mõju andmekaitsele.

Arvamuse põhielemendid

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. SISSEJUHATUS

Konsulterimine Euroopa Andmekaitseinspektoriga

1. Komisjon saatis 19. märtsil 2008. aastal kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹⁾ artikli 28 lõikega 2 Euroopa Andmekaitseinspektorile konsulterimiseks direktiivi ettepaneku, millega hõlbustatakse karistuste piiriülest täitmist liiklusohutuse valdkonnas (edaspidi „ettepanek“).
2. Enne ettepaneku vastuvõtmist konsulteris komisjon mitteametlikult Euroopa Andmekaitseinspektoriga ettepaneku eelnõu osas; Euroopa Andmekaitseinspektor tervitas nimeetatud konsultatsioone, kuna need andsid talle võimaluse teha mõningaid ettepanekuid ettepaneku eelnõu osas enne ettepaneku vastuvõtmist komisjoni poolt. Euroopa Andmekaitseinspektor on rahul, et märkimisväärne osa tema ettepanekutest on ettepanekus leidnud kajastamist.

Ettepaneku kontekst

3. Ettepaneku näol on tegemist meetmega, mis on võetud üldisel eesmärgil vähendada liiklusõnnetustest tulenevaid

6. Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuse II peatükis analüüsitakse meetmete õiguspärasust ja vajalikkust. III peatükis käsitletakse kogutud andmete kvaliteeti seoses kogumise eesmärgiga. IV peatükis käsitletakse andmesubjektide õigusi ning nende kasutamise tingimusi. Lõpetuseks analüüsitakse tingimusi andmete edastamiseks elektroonilise võrgu kaudu ja selle julgeolekuaspekte.

II. MEETMETE ÕIGUSPÄRASUS JA VAJALIKKUS

7. Isikuandmete kaitset käsitlevas direktiivis 95/46/E⁽²⁾ nähakse ühe peamise põhimõttena ette, et isikuandmeid kogutakse ja töödeldakse *täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärasel eesmärgil*. Lisaks peab töötlemine olema vajalik eesmärgi saavutamiseks⁽³⁾. Eesmärgi õiguspärasust saab hinnata direktiivi artikli 7 punktides e ja f toodud kriteeriumite alusel, milleks on eelkõige üldiste huvidega seotud ülesande täitmine või vastutava töötaja õigustatud huvi.
8. Kindlalt võib väita, et liiklusõnnetustest tulenevate inimohvrite arvu vähendamine on õiguspärane eesmärk, mida võib käsitada üldiste huvidega seotud ülesande täitmisenä. Pigem on küsimus selles, kas kavandatud meetmed on asjakohased

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

⁽³⁾ Artikli 6 lõike 1 punkt b ja artikkel 7.

seoses liiklusõnnetustest tulenevate inimohvrite arvu vähendamise eesmärgiga. Teisisõnu on küsimus selles, kas ettepanek sisaldab konkreetseid elemente, millega põhjendatakse vajadust sellise teabevahetussüsteemi järele, võttes arvesse mõju, mida see süsteem omab asjaomaste isikute eraelu puutumatusel.

9. Seletuskirjas märgitakse ⁽¹⁾, et kehtiv poliitika — komisjoni 21. oktoobri 2003. aasta soovitus karistuste täitmise kohta liiklusohutuse valdkonnas ⁽²⁾ — on ebapiisav, et vähendada inimohvrite arvu poole võrra ⁽³⁾. Kõnealune märkus põhineb inimohvrite arvu suurenemisel alates 2004. aastast ja statistikal mitteresidentidest sõidukijuhtide osakaalu kohta kiirusepiirangute rikkumistes. Selle põhjal võib järeldada, et kiirusepiirangute rikkumiste puhul on mitteresidentidest sõidukijuhtide osakaal suurem residentidest sõidukijuhtide omast ⁽⁴⁾.
10. Mõjuhinnangus märgitud statistika toob samuti esile seose kontrollimiste arvu ja inimohvrite arvu vahel, millest järeldub, et karistuste täitmine on tõhus ja hädavajalik vahend liiklusõnnetustest tulenevate inimohvrite arvu vähendamisel ⁽⁵⁾.
11. Euroopa Andmekaitseinspektor märgib samuti, et see ühenduse tasandil võetud meede ei piira riikide tasandil meetmete võtmist karistuste täitmise parandamiseks (nendes riikides, kus see on prioriteediks tunnustatud) ning isegi täiendab neid.
12. Euroopa Andmekaitseinspektor on rahul sellega, et seletuskirjas ja ettepaneku preambulis toodud asjaolud on piisavalt üksikasjalikud ja põhjendatud, et toetada ettepaneku õiguspärasust ja kavandatud teabevahetuse vajalikkust.
14. Ettepaneku reguleerimisala on piiratud konkreetsete tõsiste rikkumistega, mida peetakse inimohvritega õnnetuste peamiseks põhjuseks, st kiiruse ületamine, turvavöö mittekasutamine, sõiduki joores juhtimine ja sõitmine vaatamata punasele fooritulele.
15. Kõnealustest rikkumistest on kolme (kiiruse ületamine, sõitmine vaatamata punasele fooritulele ja turvavöö mittekasutamine) võimalik tuvastada ja hiljem töödelda kas automaatselt või omamata sõidukijuhiga otsest kontakti, mistõttu on vaja hilisemas etapis andmesubjekt tuvastada piiriülese teabevahetuse abil. Joores juhtimise puhul peab rikkumise tuvastamine toimuma õiguskaitseasutuste esindajate juuresolekul, kes võivad põhimõtteliselt rikkumise toimepannud isiku vahetult kindlaks teha. Direktiivi preambulis on täiendavalt selgitatud põhjust, milleks kõnealusel juhul on siiski vaja piiriülest teavet vahetada: selleks, et pärast rikkumisi oleks võimalik võtta järelemeetmeid, sõidukite registreerimisandmeid võib olla vaja kontrollida isegi juhul, kui sõiduk on peatatud ning eelkõige kehtib see joores juhtimise puhul.
16. Euroopa Andmekaitseinspektor on rahul sellega, et teabevahetus on piiratud eespool märgitud nelja rikkumisega, võttes arvesse nende osakaalu inimohvritega õnnetuste koguarvus ja vajadust saada karistuse täitmise huvides täiendavat teavet tuvastamiseks.
17. Euroopa Andmekaitseinspektor kiidab samuti heaks asjaolu, et rikkumiste loetelu on täielik ning et mis tahes teiste rikkumiste lisamine loetellu saab toimuda üksnes komisjoni teostatava täiendava järelevalve ja direktiivi muutmise alusel. See on kooskõlas õiguskindluse nõuetega.

III. TÕÕDELDAVATE ANDMETE KVALITEET

13. Direktiivi 95/46/EÜ artikli 6 lõike 1 punkti c kohaselt peavad isikuandmed olema piisavad, asjakohased ega tohi ületada selle otstarbe piire, mille tarvis neid kogutakse ja/või hiljem töödeldakse.

⁽¹⁾ Punkt 1. Ettepaneku kontekst, „Üldine kontekst“.

⁽²⁾ Komisjoni soovitus 2004/345/EÜ. Vt komisjoni teatist, milles käsitletakse komisjoni 21. oktoobri 2003. aasta soovitus karistuste täitmise kohta liiklusohutuse valdkonnas (ELT C 93, 17.4.2004, lk 5).

⁽³⁾ See eesmärk on märgitud seletuskirjas ja 2001. aasta Euroopa transpordipoliitika valges raamatus.

⁽⁴⁾ Seletuskiri, 1) Ettepaneku põhjused ja eesmärgid: mitteresidentidest sõidukijuhtide osakaal on umbes 5 % kõigist sõidukijuhtidest, kuid kättesaadavate andmetega riikides on nende osakaal kiirusepiirangute rikkumises vahemikus 2,5 %–30 %.

⁽⁵⁾ Vt liikmesriikide vahelist suurt erinevust inimohvrite arvus ja asjaolu, et inimohvrite arv on otseselt seotud kontrollimiste arvuga. Vt mõjuhinnang, 2.4.1 peatükk.

IV. ANDMESUBJEKTI ÕIGUSED

18. Ettepanekus, eelkõige selle artiklis 7 on ette nähtud andmesubjekti õigus olla informeeritud, omada juurdepääsu isikuandmetele ja teha neis parandusi. Andmesubjektide nende õigustest teavitamise viis sõltub rikkumist käsitleva teatise vormist.
19. Seetõttu on oluline, et artiklis 5 osutatud ja 2. lisas täiendavalt käsitletud rikkumist käsitlev teatis sisaldaks andmesubjektile kogu asjakohast teavet ning selles keeles, mida ta valdab.

20. Oma praeguses versioonis sisaldab teatis peamist teavet, mis seondub andmesubjekti õigustega. See teave paikneb siiski teatise osa „vastuse formular” lõpus. Euroopa Andmekaitseinspektor peaks asjakohasemaks, kui kohe formulari alguses antakse selge teave vastutava töötleja isiku kohta ehk teisisõnu: antakse teave selle kohta, milline riiklik asutus vastutab sanktsioonide jõustamise eest.
21. Ettepaneku artikli 5 lõikes 5 märgitakse, et direktiivi vähemolulisi sätteid muudetakse vastavalt nõukogu otsuses 99/468 (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) sätestatud regulatiivkomitee menetlusele. Euroopa Andmekaitseinspektor sooviks teada, milliseid ettepaneku osasid käsitatakse vähemolulistena. Selleks, et vältida rikkumist käsitleva näidisteatise täiendavat muutmist seoses üksikisikute õigustega, soovitaks Euroopa Andmekaitseinspektor täiendada ettepaneku artikli 5 lõiget 2 nii, et üksikisikute õigused on kindlalt tagatud ning sealhulgas on esitatud teave vastutava töötleja isiku kohta.
22. Artikli 5 lõiget 2 võiks täiendada järgmiselt: „Rikkumist käsitlev teatis sisaldab sanktsioonide jõustamise eest vastutava asutuse nime ja teatise eesmärki, asjaomase rikkumise kirjeldust (...), sõidukiomaniku võimalusi vaidlustada rikkumist käsitleva teatise aluseks olevaid põhjusi ja tema võimalusi teatise suhtes edasi kaevata (...) ning teavet kasutatava menetluse kohta (...). Kõnealune teave esitatakse keeles, mida teatise saaja valdab”.
23. Seoses andmesubjekti õigusega omada juurdepääsu oma andmetele ja vaidlustada nende töötlemine, tervitab Euroopa Andmekaitseinspektor ettepanekus ettenähtud võimalust pöörduda oma õiguste kasutamiseks elukohariigis asuva asutuse poole. Tõepoolest, karistuste piiriülese täitmise lihtsustamine ei tohiks takistada ega raskendada andmesubjektide õiguste kasutamist.

V. ELEKTROONILINE VÕRK — JULGEOLEKUSPEKTID

24. Seletuskirjas ⁽¹⁾ märgitakse võimalust kasutada jõustamiseks vajalike andmete edastamiseks olemasolevat ELi teabevahetussüsteemi.
25. Tehnilise infrastruktuuri osas ⁽²⁾ ei ole Euroopa Andmekaitseinspektoril vastuväiteid olemasoleva süsteemi kasutamisele, niivõrd kui see piirab rahalist või halduslikku koormust ning ei mõjuta projekti eraelu puutumatus aspekti. Koostalitlusvõime ei tohiks siiski võimaldada andmete vahetamist teiste andmebaasidega. Tuleb meelde tuletada, et

andmebaase ei tohiks selgesõnalise ja õiguspärase aluseta vastastikku siduda ⁽³⁾.

26. Samuti jääb Euroopa Andmekaitseinspektor oma seisukoha juurde, et võrgu eesmärk on võimaldada teabevahetust siseriiklike asutuste vahel ning mitte luua liikluseeskirjade rikkumiste kesket andmebaasi. Andmete tsentraliseerimine ja taaskasutamine ei kuulu ettepaneku reguleerimisalasse.
27. Euroopa Andmekaitseinspektor märgib, et ettepaneku artikli 3 lõikesse 3 on lisatud kaitsemeede, et vältida rikkumistega seonduva teabe levitamist. Õigus töödelda asjaomase üksikisikuga seonduvaid asjakohaseid andmeid on üksnes liikmesriigil, mille territooriumil rikkumine toime pandi. Üksikisiku elukohariik vastutab andmesubjekti tuvastamisandmete edastamise eest ning ta ei tohi seda teavet säilitada ega ühelgi eesmärgil taaskasutada. Seetõttu tervitab Euroopa Andmekaitseinspektor ettepaneku sätet, milles märgitakse et kõnealust teavet võib säilitada üksnes riik, mille territooriumil rikkumine toime pandi.
28. Komisjon võtab kooskõlas ettepaneku artikliga 4 vastu ühised eeskirjad, sealhulgas liikmesriikidevahelise elektroonilise andmevahetuse tehnilise korra. Euroopa Andmekaitseinspektori seisukoht on, et need eeskirjad sisaldavad füüsilisi ja organisatsioonilisi kaitsemeetmeid teabe väärkasutamise vältimiseks. Euroopa Andmekaitseinspektor on valmis pidama täiendavaid konsultatsioone seoses kõnealuste eeskirjade üksikasjade väljatöötamisega.

VI. JÄRELDUS

29. Euroopa Andmekaitseinspektori seisukoht on, et ettepanekuga esitatakse piisavad põhjused piiriülese teabevahetussüsteemi loomiseks ning et sellega piiritletakse piisava täpsusega kogutavate ja edastatavate andmete kvaliteet.
30. Samuti tervitab Euroopa Andmekaitseinspektor ettepanekus ettenähtud kaebemenetlust ning eelkõige asjaolu, et isikuandmetele on juurdepääs üksnes andmesubjekti elukohariigis.

⁽³⁾ Vt selles küsimuses Euroopa Andmekaitseinspektori 10. märtsil 2006. aastal tehtud märkusi (avaldatud veebisaidil www.edps.europa.eu) komisjoni teatise kohta, mis käsitleb Euroopa andmebaaside koostalitlusvõimet. Koostalitlusvõimet ei märgita üksnes seoses suuremahuliste IT-süsteemide ühiskasutamisega, vaid ka seoses andmetele juurdepääsu või andmete vahetamisega või isegi ka andmebaaside ühendamise. See on kahetsusväärne, kuna erinevat liiki koostalitlusvõime osas tuleb kasutada erinevaid kaitsemeetmeid ja tingimusi. Nii on see näiteks siis, kui koostalitlusvõime kontseptsiooni kasutatakse alusena teiste kavandatud meetmete puhul, mille eesmärk on lihtsustada teabevahetust. Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuses rõhutati kättesaadavuse põhimõtte kohta, et kuigi see põhimõte ei too kaasa uusi andmebaase, toob see endaga kaasa olemasolevate andmebaaside uued kasutusviisid, luues nendele andmebaasidele uued juurdepääsuviisid.

⁽¹⁾ 3) Ettepaneku õiguslik külg, „proportsionaalsuse põhimõte”.

⁽²⁾ Vastavalt mõjuhinnangu peatükile 5.3.1.

31. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb järgmise soovitusel, et parandada teksti seoses andmesubjektide teavitamisega: andmesubjektide nende konkreetsetest õigustest teavitamise viis sõltub rikkumist käsitleva teatise vormist. Seetõttu on oluline, et artikkel 5 sisaldaks andmesubjektile kogu asjakohast teavet ning selles keeles, mida ta valdab. Arvamuse punktis 22 tuuakse selle võimalik sõnastus.
32. Kuigi julgeoleku osas ei ole Euroopa Andmekaitseinspektoril vastuväiteid teabevahetuse olemasoleva infrastruktuuri kasutamisele, niivõrd kui see piirab rahalist või halduslikku koormust, rõhutab ta, et see ei tohiks kaasa tuua koostalitlusvõimet teiste andmebaasidega. Euroopa Andmekaitseinspektor tervitab andmete kasutusvõimaluste piiranguid, mis on ettepanekuga kehtestatud nendele liikmesriikidele, kelle territooriumil rikkumist toime ei pandud.
33. Euroopa Andmekaitseinspektor on valmis pidama täiendavaid konsultatsioone seoses ühiste eeskirjadega, mille komisjon töötab välja liikmesriikidevahelise elektroonilise andmevahetuse tehnilise korra osas, ning eelkõige nende eeskirjade julgeolekuaspektidega.

Brüssel, 8. mai 2008

Peter HUSTINX
Euroopa Andmekaitseinspektor
